

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Mensen groeten elkaar, mensen die elkaar ontmoeten begroeten elkaar; tenminste dat hoop je maar, wat niet zelden is het zo dat verhoudingen en relaties tussen mensen dermate verstoord zijn dat een groet achterwege blijft. Maar, als het goed is begroeten mensen elkaar als teken van het feit dat mensen niet zonder elkaar, als eenlingen kunnen leven.

Wat is een begroeting eigenlijk? Wanneer ik iemand begroet dan probeer ik daarmee de natuurlijke afstand te overbruggen en zodoende kontakt te leggen met de ander. Het blijft altijd afwachten hoe de ander zal reageren afhankelijk van de verstandhouding. Er zijn uiteraard verschillende soorten begroetingen. Wanneer je elkaar dagelijks tegenkomt is de groet anders dan wanneer je elkaar in jaren niet hebt gezien, en een buurman of een kennis begroet je in de regel met wat meer afstand, dan een familielid, of een goede vriend of vriendin.

Maar het is steeds zo dat een groet meer wil doen, dan alleen maar kontakt leggen want een groet zegt ook iets over de relatie tussen mensen. Dat wordt misschien duidelijker als we ons bedenken dat een groet eigenlijk tegelijk een wens is. Met het zeggen van goedemorgen of goede reis of met het geven van felicitaties is de groet tegelijk een wens. Dat mag je tenminste hopen.

Straks tijdens de feestdagen is het ook weer een en al begroetingen en goede wensen. Straks met Kerst wensen we elkaar vrede door de vele Kerstgroeten en met oud en nieuw wensen we ieder die het maar wil geluk en gezegend nieuw jaar. Een groet die tegelijk een ~~wens~~ oprechte wens wil zijn.

En wanneer ik dan even overschakel naar de kerkelijke feestdagen en de verschillende periodes in het kerkelijk jaar, dan zien we daar ook dat iedere periode en ieder feest gekenmerkt wordt door een bepaalde begroeting. Niet alleen mensen groeten elkaar, maar God groet mensen!

Kijk maar naar het Kerstfeest. Daar worden wij door een koor van Engelen begroet met de lofzang: Vrede op aarde.

En ook bij het grote Paasfeest is het de begroeting van Maria die kenmerkend is, wanneer Jezus, na de opstanding haar tegemoet treedt met de woorden: Vrede zij U. Na om die reden begroeten wij elkaar op de Paasmorgen met de uitroep: De Heer is waarlijk opgestaan/ Een jubelende lofzang, die meer is dan een groet, meer nog dan een groet, want de uitroep "De Heer is waarlijk opgestaan" is verkondiging, van ons diepste geloof, dat Jezus de dood heeft vernietigd. Daarom groeten wij elkaar met Pasen door elkaar het Halleluja toe te zingen.

En vervolgens zien we ook bij het feest van de Heilige Geest, het Pinksterfeest, een begroeting tussen God en mensen. Ja, met Pinksteren is het zelfs zo sterk dat de verkondiging klinkt in alle talen; m.a.w. er is geen mens, die het niet zou kunnen verstaan, dwz. er is geen mens die zich overgeslagen hoeft te voelen.

In de Lijdenstijd is het weer heel anders. In die periode is onze begroeting niet zozeer een wens als wel een gebed. In de Lijdenstijd realiseren we ons de gebrokenheid en gebrekkigheid en de betrekkelijkheden van dit leven, en da verontvilt en verstikt onze lofzang tot een gebed met de woorden: Heer ontferm U!

Want zo begroeten wij God noodgedwongen vanuit dit leven; met het Heer ontferm U. Zo is het steeds, wanneer wij in dit huis samenkomen bij God; wij treden Hem tegemoet met het Kyrie eleison Heer ontferm U.

Tenslotte kom ik dan in de periode die Advent is gaan heten. Ook nu, in de Advent, draait eigenlijk alles om een begroeting. Of liever gezegd: Het draait om de wijze waarop wij God begroeten, diezelfde vraag waarmee wij (vanmorgen) zijn begonnen in Gezang 117: "Hoe zal ik U ontvangen?" (Hoe wilt Gij zijn ontmoet?)

Dat is de vraag van Advent: Hoe begroeten wij God zelf? Hoe begroeten wij Hem die uit eigener beweging zich met ons leven bemoeit? Dat is de vraag van Advent.

In de tijd van Advent groeten mensen elkaar met de woorden die we bij Paulus lezen: "De Heer is nabij!" Dat is de groet van Advent. De Heer is nabij.

Paulus heeft deze brief aan zijn vrienden in Filippi waarschijnlijk geschreven in een van de periodes dat hij gevangen zat. Het is een bijzonder vriendelijke en soms zelfs wat intieme brief. In het begin schrijft hij bijvoorbeeld:

"Ik dank mijn God zo dikwijls ik aan U denk, want Hij is een goed werk begonne in uw midden." Het mag je toch wel wat verbazen dergelijke woorden; stel je maar eens een dominee voor die God meteen begint te danken, wanneer hij aan zijn of haar gemeente denkt; dat zou wel heel uitzonderlijk zijn. Toch doet Paulus dit. En hij schrijft: "God is mijn getuige, hoezeer ik naar u allen verlang met de innige liefde van Jezus Christus."

De gemeente van Filippi wordt door Paulus bemoedigd in haar strijd tegen vervolging en in hunne levenshouding. En het is vooral de christelijke blijdschap die daarbij de nadruk krijgt. Want die blijdschap wordt in Filippi bedreigd door verschillen van mening binnen de gemeente en door mensen buiten de gemeente die er duidelijk antichristelijke gedachten op nahouden. Paulus probeert de mensen daar te bemoedigen door te zeggen: Jullie moeten proberen niet te blijven hangen in die angst en in die druk die op jullie wordt uitgeoefend, maar je moet geduld oefenen en proberen eensgezind te leven volgens het evangelie. Blijde boodschap van Christus, of in de woorden van Paulus: "Niet angst maar geduld moet jullie levenshouding zijn, want de verlossing IS gekomen!"

In bijna dezelfde woorden had Jezus zelf zich uitgelaten vlak voordat Judas hem verraden zou. Jezus zei toen: "De machten der hemelen zullen wankelen. En zij zullen de Zoon des mensen zien komen op een ~~grote~~ wolk, met grote macht en heerlijkheid. Wanneer deze dingen beginnen te geschieden; richt u op en hef uw hoofd op, want uw verlossing genaakt!"

De groet van Advent horen we daar: De verlossing is nabij. En diezelfde groet gebruikt ook Paulus in zijn brief. Hij roept op tot eensgezindheid en tot onderlinge hulpvaardigheid en sluit af met de woorden:

"Verblijdt u in de Heer ten allen tijde! Want DE Heer is nabij!"

Het is haast niet te vatten dat hij vanuit zijn gevangenschap deze woorden op papier kan krijgen. Maar het getuigt wel van het rotsvaste vertrouwen dat Paulus heeft in zijn Heer.

De nabijheid van God, dat is maar een moeilijke zaak. Het tegengestelde van nabijheid is afwezigheid, en daar kunnen we ons al heel wat meer bij voorstellen: God als de grote afwezige in deze wereld. Dat ondervanden mensen alle dagen, ook al spreekt de bijbel nog zo loof over de verborgen aanwezigheid van God.

Als we realistisch zijn, dan moeten we zeggen, dat mensen onderling een soort stilzwigende afspraak hebben en die luidt: -De Heer is niet nabij!- Daar gaan we voor het gemak maar van uit. En wij filosoferen maar rustig verder over die verborgen aanwezigheid van God. // Maar, is het eigenlijk niet zo dat wij onszelf verbergen voor zijn aanwezigheid? Als we het zo bekijken dan zijn wij het die afwezig zijn en niet God.

Blijft het gevoel dat De Heer niet nabij zou zijn. En Paulus draagt daarvoor een alternatief aan. Hij schrijft: "Weest in geen d'g bezorgd, maar laat bij alles uw wensen door gebed en smeking met dankzegging bekend worden bij God."

Twee dingen wil Paulus hier zeggen.

In de eerste plaats dat vreemde verbod om bezorgd te zijn : -Weest in geen d'g bezorgd.- Daarmee wil hij zeggen: Beperk je blik niet tot de grenzen van deze wereld, maar lees de woorden van Jezus en laat die je blik verruinen op de wereld en op je leven.

En het tweede dat Paulus wil zeggen is dit. De angst voor Gods afwezigheid is een passieve levenshouding. En zo zegt Paulus: Je moet als mens zelf actief God benaderen en Hem je wensen kenbaar maken door gebed, door liederen en door dankzegging. En het antwoord van God zal zijn, de groet van Advent.

God begroet ons met de woorden Ik ben met U; hoezo zouden wij dan niet God begroeten en hem de ruimte geven in ons leven? Zullen wij maar niet het zekere voor het onzekere kiezen en in alle openheid met elkaar afspreken: De Heer is nabij! Als wij in het evangelie lezen hoe God bij mensen wil zijn hoe zouden wij dan niet geduldig en waakzaam zijn in plaats van angstig en vertwijfeld?

Als ons door Jezus zelf wordt gezegd dat de verlossing nabij is, hoe zouden wij daar dan nog vraagterens bij willen zetten?

Ik kan me zo levendig voorstellen hoe de gemeentelieden van Filippi in een van de grotere huizen van de stad zijn samengestroomd en met grote aandacht luisteren naar de groet van Paulus en naar de blijde boodschap die Hij doorgeeft. En hoe ze Paulus' woorden in hun hart megedragen hebben naar huis en ze als een bemoediging hebben bewaard.

Laten wij dan op diezelfde wijze de groet van Advent in ons hart meedragen; De Heer is nabij. En herinner je die woorden, wanneer het leven je teleurgesteld heeft, over wanneer je murw en vermoeid bent. Koester die woorden wanneer je je in de steek gelaten af afge-ezen voelt of wanneer je voor hoge drempels en moeilijke kruispunten staat. De Heer is met je!

Want dat is Advent. De verwondering dat God zo dichtbij kan komen, dat je leven door hem aangeraakt wordt. De verwondering dat God zo begaan is met het leven van mensen.

God groet ons in deze Advent met de woorden: Wees niet bevreesd, want ik ben met je! Daar mogen we aan vast houden. Maar niet alleen dat; we moeten er ook de consequentie uit trekken en als mensen naar elkaar toe ook een Adventgroet uit te spreken. Laten wij zelf tegen anderen zeggen: Wees niet bang, want als je me nodig bent, dan ben ik er! Laat dat onze evangelische levenshouding zijn tegenover anderen waarmee we samenleven en werken.

Paulus was gegrepen door Christus, zoals hij dat zo mooi zegt. En ook al zullen wij het nooit echt helemaal begrijpen wat er in het evangelie staat, laten wij ook door Christus gegrepen zijn. En hopen en bidden dat we Hem nooit weer zullen loslaten.

Advent is verwondering over leven met God.
Hoge dat leven het geduld en het geloof sterker zijn dan angst en twijfel. Want de Heer zelf is u nabij!

AMEN

97